

Народне епске песме о Марку Краљевићу

1. Марко Краљевић има презиме:

- наслеђено од оца и предака
- добијено јер је био једини крунисани млади краљ након Уроша Немањића
- добијено као надимак јер су његове особине биле моћне, краљевски се понашао

Паја Јовановић, Краљ Марко

2. Повежи рођачке односе Марка и наведених ликова:

Јевросима	отац
Угљеша	сестра
Андрија(ш)	мајка
Вукашин	стрина
Јефимија (Јелена)	брат
	стриц

3. Неисторијска личност је:

- Марко Краљевић
- Јевросима
- Гојко Мрњавчевић
- Јефимија Мрњавчевић
- Бег Костадин

4. У којој песми сазнајемо како је погинуо Марков отац?

Мештровић, Марко Краљевић

5. Унеси рођачки однос и имена ликова који су пресудно утицали на Марка Краљевића.

Поштуј правопис (велика и мала слова), употреби одговарајући падежни облик унесених речи и откуцај одговор ћирилицом.

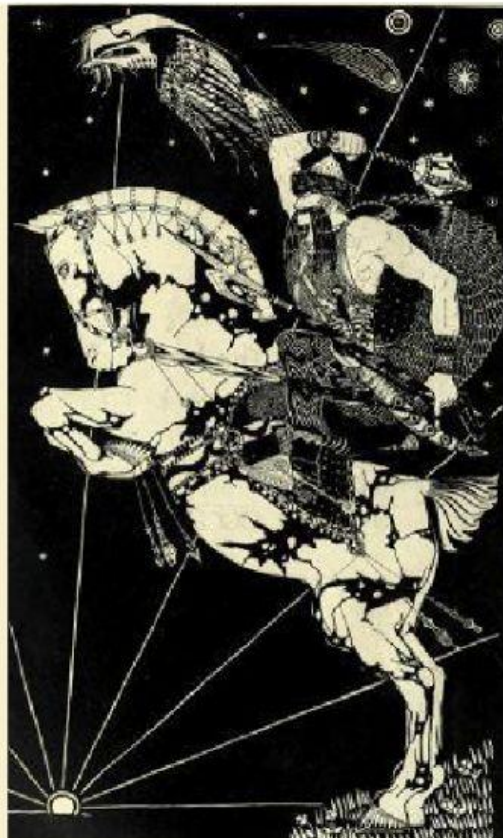
Марко Краљевић је своју невероватну

снагу наследио од _____

_____,

а моралне врлине од _____

_____.

6. Марко Краљевић је (одабери историјски тачне и проверене тврдње):

- после цара Душана наш највећи владар
- турски вазал
- владао српском земљом на Косову
- пошао у Косовски бој, али је касно стигао
- након Маричке битке био је сувладар Уроша V Немањића, а затим је самостално владао још 25 година
- убио брата Андријаша због љубоморе
- имао двор у Прилепу
- погинуо у Боју на Ровинама борећи се на турској страни
- освојио Македонију и Византију

Марко Мрњавчевић, икона

7. Која нечовештва Марко замера побратиму Костадину (одабери све тачне одговоре):

- не поштује старе људе и родитеље
- није лепо васпитао децу, размажена су
- цени људе по одећи и изгледу
- нема милости за просјаке, гади их се
- сурово кажњава слуге
- хвалисавост и разметљивост

Мина Караџић, Марко Краљевић

8. Верни коњ Шарац носи то име јер:

- је шарен
- потиче са Шар-планине
- то је посрбљен назив чувене расе арапских коња *sare* специјално дресираних за битке

9. Које се још животиње појављују у песмама о Марку?

- вила
- сиви соко
- верни пас
- орао
- бедевија
- утва златокрила

10. У песми *Лов Марков с Турцима*, птице соколи личе на своје господаре. Тако је везиров соко научио да отима улов другог, те хоће да отме улов Марковог сокола. Марков соко је јогуница „као што је и његов господар“ па не да улов и напада везировог сокола, па га је везир казнио сломивши му крило. **Шта значи „јогуница“ у овој ситуацији.**

- Јогунити се значи терати инат, пркосити
- Не трпи неправду, супротставља се и бори за оно што верује да је праведно
- Лако се разљути и тада се непромишљено понаша, не мислећи на последице

Ђуро Јакшић, *Марко Краљевић*

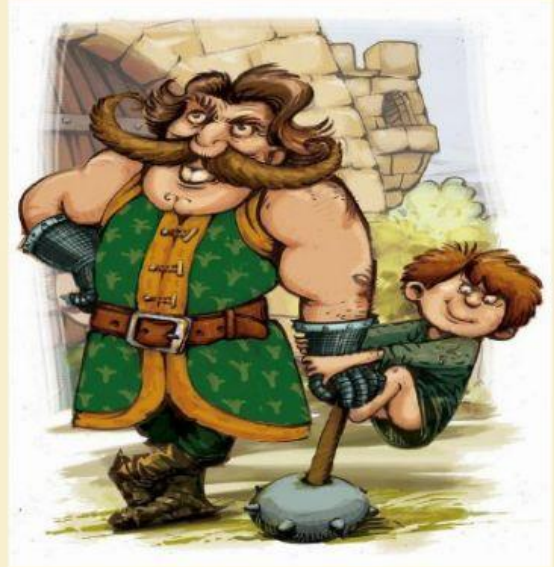
11. Разврстај противнике и пријатеље или побратиме Марка Краљевића:

<i>Противници</i>	<i>Пријатељи (побратими)</i>

Муса Кесеџија	бег Костадин	Мустаф-ага	Мина од Костура
војвода Милош од Поцерја		Јанко Сибињанин	Алил-ага
Љутица Богдан	Вуча Џенерал	Реља од Пазара	Дојчил-капетан

12. Марко Краљевић користи различито оружје за бој (одабери све тачне одговоре):

- сабља
- мишиће
- копље
- топуз
- коњ
- шестоперац буздован

13. Ко је у песми *Марко Краљевић и Мина од Костура* рекао: „Сан је лажа, а Бог је истина“?

- Јевросима мајка
- Слуга Голубан
- Марко Краљевић
- Мина од Костура
- Јанко Сибињанин

14. Велимировица, снаја Вуче џенерала добила је назив:

- на крштењу од кума који је желео да буде мушко дете
- по мужу Велимиру
- по оцу Велимировићу

Из тога могу да закључим:

- да је кумство било врло цењено и да се кумова жеља поштовала
- да је жена била у зависном положају од мужа
- да су деца носила презиме оца

15. Наведени су Маркови поступци и однос према женским ликовима. Одабери поред сваког поступка одговарајући женски лик.

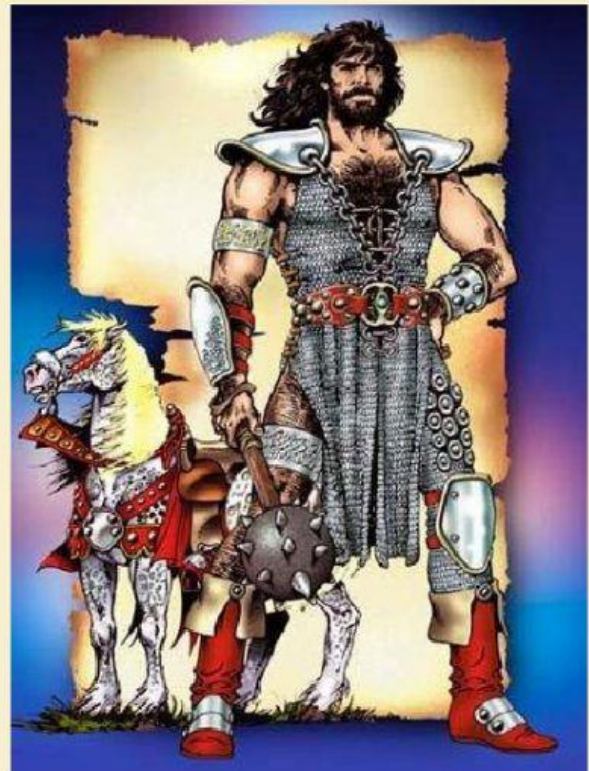
- Расплаче се над њеном судбином што због пореза не може да се уда и помаже њој и свим девојкама сличне судбине
- Лукавством је отима од непријатеља који му је похарчио двор и одвео је
- Силом је натера да му излечи побратима
- Сурово је кажњава одсецањем руке и копањем очију зато што је рекла оно што о Марку и побратимима мисли и одбија их сву тројицу

Петар Меселџија, *Марко и девојка*

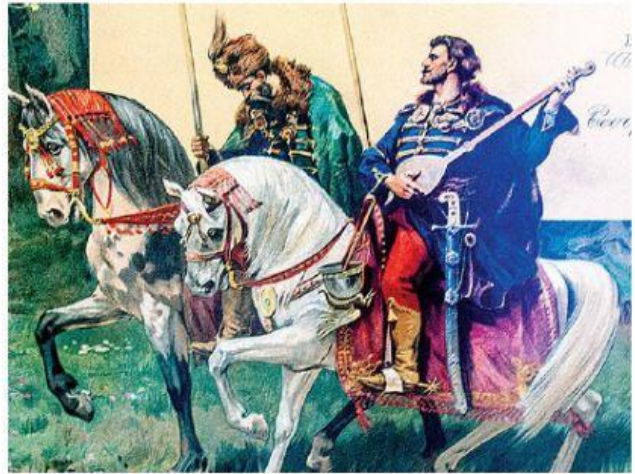
16. Марко је неумерен у јелу и пићу, много једе и још више пије јер:

- је алкохоличар и изјелица
- јер песник жели да покаже колико је јак и издржљив, па му свега треба више него другима
- јер све дели са шарцем тако да он поједе само пола од узетог
- је то у српском менталитету и такав је био обичај у средњем веку
- тешко ради и ратује па мора да једе и пије много

17. Марко Краљевић је био турски вазал, а о њему постоји велик број песама и легенди. Милош Обилић је био истински јунак и убио турског цара Мурата у Боју на Косову, али о њему нема много песама. **Како то тумчиш?**

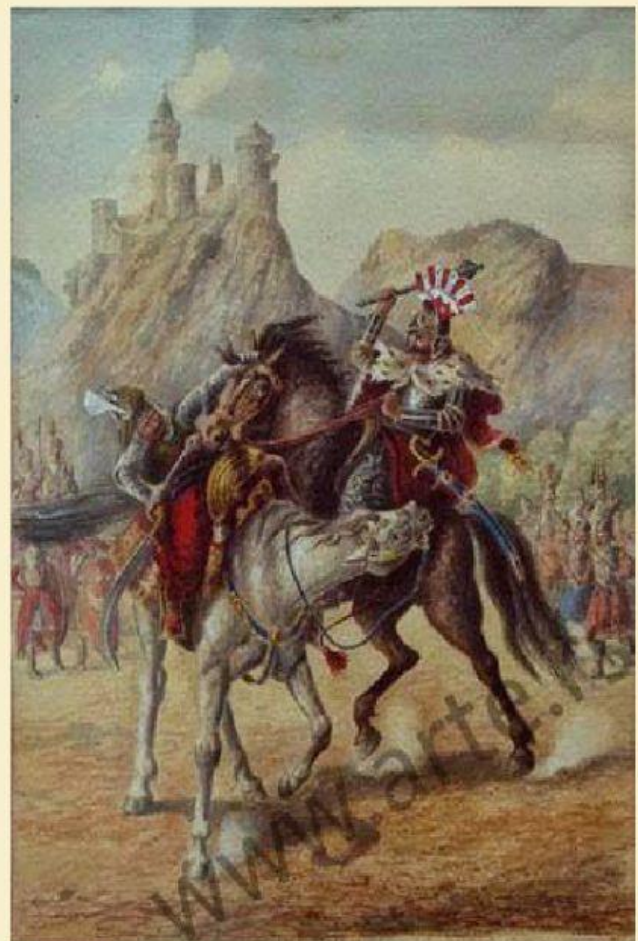
- Током времена заборавило се јунаштво Милоша Обилића јер оно није имало ефекта
- Марко је дуже живео и направио више јуначких дела
- Турци нису дозвољавали да се пева о Милошу Обилићу, па се певало крадом и ретко

Паја Јовановић, *М. Краљевић и Милош Обилић*

18. Наведени су поступци и особине Марка Краљевића. Одабери са падајуће листе песме у којима их показује.

- Уплашио се противника
- Заплакао над судбином девојке
- Не слуша мајку и њене савете
- Свети се за очеву смрт
- Признаје да је погубио бољег од себе
- Мења заробљеног противника за благо
- Одбија да прави нови двор кулуком да га сиротиња не куне
- Стиже после Косовског боја и помаже птици
- Не поштује верске законе и обичаје Турака

Тителбах, *Марко Краљевић ма мегдану*

19. У песми Марко Краљевић и Мина од Костура, Марко се маскира у калуђера и тако долази на двор Мине од Костура. Пре тога „ Причести се и исповиједи се / Јер је многу крвцу учинио“. **То значи:**

- Марко се каје и моли опроштај јер је у боју многе људе убио
- Марко тражи благослов да врати жену и моли Бога да му у томе помогне
- Кад је борба праведна, Марку је од цркве дозвољено да убија и да се свети.

Марко Краљевић на бугарској поштанској маркици

20. У песми Смрт Марка Краљевића, он је „промјенио свијетом“ после _____ година живота. Променити свијетом значи _____. Марка је сахранио на Светој гори игуман манастира _____. Марко је тестаментом своје благо оставио: један ћемер онеме ко га нађе да би га укопао; други ћемер да се кресе Ц _____; трећи ћемер оставља К Љ _____ У и С _____ У да певају и спомињу га по свету ;

Новак Радонић,
Смрт
Марка
Краљевића

21. Које стилске фигуре препознајеш у народној епици и/или у стиховима?

Када рањени јунак прича девојци шта ће све дати ако му извидају ране, па то све исто говори девојка кад оде кући, то се стилско изражајно средство зове ЕПСКО

— — — — —

Војвода Јанко, дијете Грујица су јунаци из других епоха, а у песми заједно са Марком.

Такву појаву у епској поезији зовемо А — — Х — — — — — М.

Ваља сабља три царева града Х — — — — —

„Ваља“ у претходном стиху значи:

- вреди
- добра
- осваја

22. Реч Арапија у стиху „Тад навали љута Арапија“ настала је од речи „Арап“ и означава множину, а значи исто што и Арапи.

На сличан начин **сагради од речи Срб архаичан облик множине који се завршава на -ија, а значи Срби.**

С Р Б — — — — —

23. Турска „беса“ је :

- муке којима Турци кажњавају рају
- задата реч
- врста капе по којој препознајемо Турке

